

Alueiden komitean lausunto aiheesta — Komission tiedonanto — Tielikenneturvallisuuden eurooppalainen toimintaohjelma — Tielikenteen kuolonuhrien määrän puolittaminen EU:ssa vuoteen 2010 mennessä: yhteinen vastuu

(2004/C 109/02)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon Euroopan komission tiedonannon tielikenneturvallisuuden eurooppalaisesta toimintaohjelmasta (KOM(2003) 311 lopullinen),

ottaa huomioon Euroopan komission 2. kesäkuuta 2003 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 14. toukokuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu "alueellinen yhteenguuluvuuspolitiikka" -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon lausuntonsa komission valkoisesta kirjasta "Eurooppalainen liikennepolitiikka vuoteen 2010: valintojen aika" KOM(2001) 370 lopullinen, CdR 54/2001 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle "EU:n tielikenneturvallisuuden painopisteet — Seurantakertomus ja toimenpiteiden asettaminen tärkeysjärjestykseen" KOM(2000) 125 lopullinen, CdR 166/2000 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon "alueellinen yhteenguuluvuuspolitiikka" -valiokunnan 3. joulukuuta 2003 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 184/2003 rev. 2, jonka esittelijä oli Royston Brady (Dublinin aluevaltuutettu, IE/EA),

katsoo,

- 1) että tielikenneturvallisuus on kysymys, joka koskettaa suoraan koko Euroopan unionia ja sen asukkaita. Vuosittain tapahtuu noin 1 300 000 henkilövahinkoihin johtavaa tieliikenneonnettomuutta, joissa kuolee yli 40 000 ja loukkaantuu yli 1 700 000 ihmistä. Tämän joukkotuhon taloudelliseksi kustannuksiksi on arvioitu 160 miljardia euroa, ja sen tuottaman henkilökohtaisen tuskan määrää on mahdoton arvioida,
- 2) että Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa määrätään selvästi, että yhteiseen liikennepolitiikkaan tulisi sisällyttää tielikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä,
- 3) että eurooppalaisen liikennepolitiikan sekä tielikenneturvallisuuden eurooppalaisen toimintaohjelman tavoitteiden toteuttamista koskevat valtuudet ovat jaettuina, ja että alue- ja paikallisviranomaisilla on toimeenpanossa keskeinen rooli,
- 4) että komissio on ehdottanut, että Euroopan unioni ottaisi tavoitteekseen vähentää kuolonuhrien määrän puoleen vuoteen 2010 mennessä,

hyväksyi 11.—12. helmikuuta 2004 pitämässään 53. täysistunnossa (helmikuun 11. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1 Alueiden komitean kanta

1.1 Alueiden komitea pitää tiedonantoa ja siinä esitettyä toimintaohjelmaa merkittävänä panoksena tielikenneturvallisuuden parantamiseksi ja edistämiseksi.

1.2 Komitea tukee tavoitetta vähentää kuolonuhrien määrää puoleen vuoteen 2010 mennessä ja pitää tervetulleena, että neuvostokin kannattaa tavoitetta. Kuten tiedonannossa todetaan, tavoite merkitsee yhteistä, päättävää sitoutumista sekä vastuun ja toimien jakamista kaikille julkishallinnon tasoille. Tavoitteiden asettaminen, vastuualojen määrittäminen ja yhdenmety suunnittelu ovat menestymisen avaintekijöitä. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että toimintasuunnitelmalle asetettua tavoitetta tulisi harkita uudelleen. Kun otetaan huomioon, että tieliikennekuolemien määrä on vähentynyt puolella viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana, tavoite

vähentää tielikenteessä kuolleiden määrää edelleen puolella vuoteen 2010 mennessä saattaa vaikuttaa liiankin kunnianhimoiselta, etenkin ajateltaessa toimintaohjelmassa hahmoteltuja toimenpiteitä. Kun otetaan huomioon tieliikennekuolemien ja onnettomuuksien määrän huomattava vaihtelu EU:n sisällä, on myös tärkeä varmistaa, että jäsenvaltioissa päästään asetettuun tavoitteeseen. Tässä yhteydessä on erityisesti otettava huomioon tieliikenneonnettomuuksien määrä sekä tielikenneturvallisuuden alalla jo saavutetut hyvät tulokset. Samalla on pyrittävä siihen, että tulokset koskevat kaikkia tienkäyttäjiä eikä pelkästään autoilijoita.

1.3 Vaikka liikenneonnettomuuksien aiheuttamien kuolemien ja loukkaantumisien määrä onkin laskussa, komitea korostaa, ettei ole varaa tyytyväisyyteen, sillä unionin teillä vallitsevaa tilannetta ei voida edelleenkään hyväksyä.

⁽¹⁾ EYVL C 192, 12.8.2002, s. 8.

⁽²⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 25.

1.4 Komitea korostaa, että yksittäisten tienkäyttäjien oikeudet eivät saa ylittää koko tienkäyttäjyhteisön oikeutta turvallisuuteen.

1.5 Toimintaohjelman menestys edellyttää kaikkien asiaosaisten panosta ja voimavaroja, ja alueiden komitea pitää tervetulleena komission antamaa tunnustusta alue- ja paikallisviranomaisten roolille. AK on myös tyytyväinen siihen, että komissio on ottanut huomioon monia niistä suosituksista, jotka komitea esitti lausunnossaan aiheesta ”EU:n liikenneturvallisuuden painopisteet — Seurantakertomus ja toimenpiteiden asettaminen tärkeysjärjestykseen”⁽³⁾.

1.6 Komitea katsoo, että yhteisön tason toimenpiteet ovat erityisen tärkeitä, kun alalla sovelletaan nopeasti kehittyvää teknologiaa ja sillä toimii maailmanlaajuisia kauppaa käyviä monikansallisia yrityksiä. Komitea kannattaa siis avoimen koordinoitimenetelmän soveltamista tietyissä koko unionin tieturvallisuuden parantamiseen tähtäävissä toimissa.

1.7 Komitea yhtyy siihen käsitykseen, että etenkin ylinopeuteen, rattijuopumukseen tai turvavyön ja kypärän käyttöön liittyvien tieliikenneturvallisuuden perussääntöjen laiminlyönti on vakavien onnettomuuksien suurin syy. Komitea korostaa, että erityistä huomiota on kiinnitettävä jäsenvaltioiden voimassa olevan lainsäädännön toimeenpanoon ja noudattamisen valvontaan.

1.8 Komitea pitää tieliikenneturvallisuutta koskevaa eurooppalaista peruskirjaa tervetulleena ja kannattaa sen aktiivista edistämistä. Komitea voisi edistää peruskirjan hyväksymistä koko EU:n alue- ja paikallisviranomaisten keskuudessa. Komitea kannattaa myös erityisiä ponnistuksia asian ajamiseksi ehdokasmaissa.

1.9 Alueiden komitea pitää tervetulleena ehdotusta Euroopan tieliikenneturvallisuuden seurantakeskuksen perustamisesta, sillä luotettavat ja vertailukelpoiset — etenkin onnettomuussyitä koskevat — tilastotiedot ovat tarpeen kohdennettujen lisätavoitteiden asettamiseksi tieliikenneturvallisuuden lisäämisessä.

1.10 Komitea kannattaa sellaisten normitettujen ajopiirtureiden (mustien laatikoiden) kehittämistä, jotka voidaan asentaa tieliikenneajoneuvoihin. Tämän kaltaisen teknologian laajalla käytöllä voisi olla huomattava vaikutus kuljettajien ajotapaan, ja se voisi myös vähentää merkittävästi turvallisuuslainsäädännön noudattamisen valvonnasta aiheutuvia kustannuksia.

1.11 Komitea esittää, että ajoneuvojen turvallisuusominaisuuksien kehittämiseksi ja soveltamiselle myönnetään taloudellisia kannustimia nykyisten yhteisön politiikkojen puitteissa. Komitea korostaa kuitenkin, että ajoneuvoja ja niiden matkustajia suojaavien varusteiden kehitys ei saa tapahtua muiden, haavoittuvampien tienkäyttäjien kustannuksella.

1.12 Tiedonannossa todetaan, että Euroopan unionilla on käytössään rahavaroja tieliikenneturvallisuusaloitteiden tukemiseksi. AK katsoo, että näitä rahavaroja tulee myöntää myös paikallis- ja alueviranomaisten käyttöön kohdennettujen tieli-

kenneturvallisuusohjelmien toteuttamista varten. Liikenneturvallisuusnäkökohtien tulisi myös toimia perusteena liikenneinfrastruktuurin rahoittamiselle rakennerahastoista.

1.13 Komitea katsoo, että tiedonannossa olisi voitu käsitellä yksityiskohtaisemmin muiden kuin moottoriajoneuvolla liikkuvien tienkäyttäjien, kuten jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden, turvallisuutta koskevia näkökohtia. Näille tienkäyttäjille on osoitettu perinteisesti aivan liian vähän huomiota, mikä onkin johtanut aivan liian moniin onnettomuuksiin EU:n teillä. Komitea on huolissaan siitä, että ehdotettu tieliikenneturvallisuuden eurooppalainen toimintaohjelma saattaa pahentaa tätä vinoutumaa entisestään.

2 Alueiden komitean suositukset

2.1 Komitea on sitä mieltä, että toimintasuunnitelmalle asetettua tavoitetta tulisi vielä tarkastella uudelleen. Uudelleen-tarkastelu voisi sisältää myös alatavoitteiden asettamista yksittäisille jäsenvaltioille ja eri tienkäyttäjryhmille, koska vaihtelu EU:n sisällä liikenneturvallisuudessa on suuri. Asetettujen tavoitteiden on oltava myös liikenneturvallisuudessa menestyneiden maiden osalta kannustavia ja realistisia. Mahdollisten alatavoitteiden asettaminen jäsenvaltioille tulisi tehdä yhdessä jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa.

2.2 Komitea on tyytyväinen komission ja Punaisen Ristin yhteisesti toteuttamaan lapsiin kohdistettuun kampanjaan. Komitea pitää erityisen tärkeänä kehittää nuorten kuljettajien ja tienkäyttäjien turvallista ajotapaa ja tiellä liikkumista. Tässä yhteydessä komitea pitäisi tervetulleina ehdotuksia komission tukemaksi EU:n laajuisesti turvallista tiellä liikkumista ja ajotapaa edistäväksi ohjelmaksi, joka kohdistettaisiin — mahdollisesti Youth-ohjelman yhteydessä — keskiasteen opiskelijoihin. Paikallis- ja alueviranomaiset lienevät halukkaita ja asiantuntevia kumppaneita tällaisen ohjelman laatimisessa ja toimeenpanossa.

2.3 Komitea ehdottaa, että paikallis- ja alueviranomaisten roolia liikennelainsäädännön noudattamisen valvonnassa laajennettaisiin tiiviissä yhteistyössä poliisiviranomaisten kanssa, koska tällainen menettely voisi olla suureksi avuksi voimassa olevan lainsäädännön valvontaresurssien lisäämiseksi. Lainsäädännöllä ei kuitenkaan saa määrätä lisätehtäviä pakollisiksi vaan niiden tulee olla vapaaehtoisia ja keskittyä lähinnä paikallisiin tieliikenneturvallisuuden ongelmiin.

2.4 Komitea kannattaa ehdotusta eurooppalaisen uusien autojen arviointiohjelman (EuroNCAP) kehittämiseksi siten, että siinä voidaan ottaa huomioon muitakin passiivisen turvallisuuden näkökohtia, kuten suoja niskavammoilta ja ajoneuvojen mukautuvuus kahden ajoneuvon yhteentörmäyksessä. Komitea katsoo kuitenkin, että EuroNCAP-ohjelmaan tulisi sisällyttää vakiona myös jalankulkijoiden loukkaantumiseriskien arviointi.

2.5 Alueiden komitean mielestä toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava tieliikenneturvallisuutta ennakkoehdotona tienrakennushankkeiden suunnittelussa, esimerkiksi kuulemalla tieturvallisuudesta vastaavia tahoja, kuten poliisiviranomaisia.

⁽³⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 25.

2.6 Komitea toteaa, että tieinfrastruktuurin parantaminen voi vähentää tieliikenneonnettomuuksien määrää ja vakavuutta. Toimintaohjelmassa esitetään uusien teiden rakentamiseen liittyviä toimia, mutta komitea pitäisi toivottavana sellaisia liikenteenhallinta- ja tieliikenneturvallisuusaloitteita, joita voitaisiin soveltaa nykyisiin teihin — myös taajama-alueilla. Esimerkiksi vaarallisille tieosuuksille tulisi harkita yleistä ohituskieltoa raskaille tavarankuljetusajoneuvoille.

2.7 Komitea ehdottaa, että Euroopan tieliikenneturvallisuuden seurantakeskuksen tehtäviin sisällytettäisiin parhaiden tieturvallisuuden toimeenpanokäytäntöjen kerääminen ja niiden jakaminen muille toimijoille. Seurantakeskuksen vastuualue voisi myös kattaa liikenne- ja turvallisuussääntöjen noudattamisesta sekä valvontatoimien todennäköisyyttä koskevien vertailutietojen keräämisen kaikista jäsenvaltioista. Järjestelmällisesti koottujen tietojen julkaiseminen saattaisi kannustaa jäsenvaltioita parannuksiin näillä aloilla.

2.8 Komitean mielestä tieliikenneonnettomuuksien vaikutuksia niiden uhreihin ja heidän perheisiinsä tulisi tarkastella lähemmin. Tässä tulisi pyrkiä luomaan hyviä käytäntöjä onnettomuusuhreihin ja heidän perheisiinsä kohdistuvassa tiedon ja tuen jakamisessa. Toiminta voitaisiin myös liittää osaksi tieliikenneturvallisuuden seurantakeskuksen tehtäväkenttää.

2.9 Komitea edustaa paikallisia ja alueellisia hallintotasoja, eli tieliikenneturvallisuuden toimintaohjelman keskeisiä

toimeenpanokumppaneita. Näin ollen se haluaa olla edustettuna ohjelman seurantar ryhmässä.

2.10 Komitea kannattaa ehdotusta perustaa ajokorttiasioista vastaavien toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välille tiedotusverkosto. Komitea ehdottaa myös sellaisen järjestelmän laatimista, joka mahdollistaa EU:n kansalaisten muussa kuin asuinmaassaan tehdyistä liikenne rikkomuksista saamien sakkojen perimisen heidän asuinmaassaan.

2.11 Komitea korostaa toistamiseen pyrkivänsä edistämään tieliikenneturvallisuutta ja suosittelee vahvistamaan keinoja, joilla estetään ajaminen ilman ajokorttia ja vakuutusta. Liian monia onnettomuuksia tapahtuu siitä syystä, että kuljettajat eivät noudata ajokorttiin tai vakuutukseen liittyviä vaatimuksia.

Tieliikenteen turvallisuuden lisäämiseksi kuljettajia ei tule asettaa entistä suurempaan vastuuseen ainoastaan aiheuttamistaan vaaratilanteista, vaan myös vaatimuksista, joita heidän on noudatettava.

2.12 Komitea korostaa eurooppalaisen alueen avoimuutta ja muistuttaa uudelleen unionin kansalaisten liikkumisvapaudesta. Tieliikenteen vaarojen vastaisen toiminnan on ulotuttava rajojen yli. Tässä suhteessa on vahvistettava valtioiden välistä yhteistyötä, jotta unionin kansalaisten ja ulkomaalaisten jonkin jäsenvaltion alueella tekemistä liikenne rikkomuksista määrätyt rangaistukset voidaan panna täytäntöön käytännössä.

Bryssel 11. helmikuuta 2004

*Alueiden komitean
puheenjohtaja
Peter STRAUB*